

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto valtiovarainministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta tuloverolain sekä muiden verolakien muuttamisesta

Tuloverolakia koskevan esitysluonnoksen perusteella saa käsityksen asian taustasta, tavoitteista ja keskeisistä ehdotuksista. Vaikutuksia on käsitelty varsin monipuolisesti eri kohderyhmille, ja esityksessä on runsaasti määrällisiä arvioita. Taulukot ja kuvat havainnollistavat esitystä. Esityksessä on tunnistettu olennaisia yritysvaikutuksia, mutta niitä tulisi vielä tarkentaa.

Esitysluonnoksen keskeisimmät puutteet ja kehittämiskohteet

- i) Esityksessä tulisi antaa jokin suuntaa antava euromääräinen arvio eläkevakuutusten verovähennysoikeuden poistamisesta aiheutuvista kustannuksista yrityksille. Millaisia kustannuksia aiheutuisi esimerkiksi yritysten tietojärjestelmien päivittämisestä?
- ii) Nykyinen vapaaehtoinen eläkevakuutusjärjestelmä on monimutkainen kokonaisuus, koska yksilöllisten eläkevakuutusten ja pitkäaikaissäätämissopimuksen säännöksiin on tehty useita muutoksia 2000-luvulla. Ehdotettu säädösmuutos lisänee monimutkaisuutta entisestään, mikä voi lisätä esityksen kustannuksia yrityksille. Esityksessä tulisi punnita esityksen hyötyjä ja kustannuksia kokonaisuutena sekä verrata niitä siihen tilanteeseen, että mitään muutoksia ei tehtäisi.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Tässä esitettävä kuvaus on suora lainaus esitysluonnoksen ”esityksen pääasiallinen sisältö” -jaksosta.

”Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolakia, korkotulon lähdeverosta annettua lakia, verotusmenettelystä annettua lakia, rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annettua lakia, tulotietojärjestelmästä annettua lakia, ennakoperintälakia, oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia, veronkantolakia ja Verohallinnosta annettua lakia.

Tuloverolaista ehdotetaan kumottavaksi vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen, pitkäaikaissäästämissopimuksen ja työntekijän maksamien kollektiivisesti järjestetyn lisäeläketurvan maksujen vähennyskelpoisuutta koskevat säännökset. Samassa yhteydessä tehdään vakuutusmaksujen vähennyskelpoisuuden poistamiseen liittyviä teknisiä muutoksia korkotulon lähdeverosta annettuun lakiin, verotusmenettelystä annettuun lakiin ja tulotietojärjestelmästä annettuun lakiin.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että verotusmenettelystä annetun lain mukainen tiedonantovelvollisuus sekä tulotietojärjestelmästä annetun lain mukainen tulorekisteri-ilmoitusten antamisvelvollisuus laajennetaan koskemaan suomalaisella aluksella toimessa olevan vuokratun henkilön saamaa tuloa ja muita työskentelyyn liittyviä tietoja. Rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetussa laissa säädetty velvoite hakea ennakonkantoa ehdotetaan laajennettavaksi edellä mainitun työntekijän saamaan palkkaan.

Ennakkoperintälakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ennakkoperintärekisteriin voisi rekisteröityä myös sellainen rajoitetusti verovelvollinen, jonka asuinpaikka on Euroopan talousalueella.

Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ennakonpidätyksen toimittamisen laiminlyönnin johdosta ennakonpidätys määrätään suorituksen maksajalle kaavamaisesti 40 prosentin suuruisena, ellei kysymys ole sellaisesta suorituksesta, jolle on säädetty tai määrätty muun suuruinen pidätysprosentti.

Veronkantolain säännös palautusten säilyttämisestä ehdotetaan kumottavaksi.

Verohallinnosta annettuun lakiin lisättäisiin säännös, joka mahdollistaa vuokratyövoiman käytön verotuksen avustavissa tehtävissä ja Verohallinnon avustavissa puhelinpalvelutehtävissä.”

2. Arvio hallituksen esitysluonnoksesta ja vaikutusarvioinneista

2.1 Yleiset huomiot

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen perusteella saa hyvän käsityksen muun muassa vapaaehtoisten yksilöllisten vapaaehtoisten eläkevakuutusten ja pitkäaikaissäästämissopimusten verovähennysoikeuden nykytilasta. Lisäksi esitysluonnoksessa käsitellään esimerkiksi ennakonpidätyksen määräämistä ja sitä koskevaa oikeuskäytäntöä, veropalautusten säilyttämistä ja vuokratyövoiman käyttöä Verohallinnossa.

Arviointineuvosto katsoo, että esityksen tavoitteet ja keskeiset esitykset on kuvattu ymmärrettävästi. Esitysluonnoksen teksti on pääosin selkeää, mutta nykytilan kuvaus on osin teknisjuridista, jolloin asiaa tuntemattoman lukijan voi olla työlästä ymmärtää kokonaisuutta. Esitystä olisi hyvä selkeyttää tältä osin.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksessa on kuvioita ja taulukoita sekä niihin liittyviä kuvauksia. Nämä havainnollistavat esimerkiksi vapaaehtoisen eläkesäästämisen ja pitkäaikaissäästämisen merkitystä ja mittakaavaa.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on selostettu hyvin lausuntopalautetta ja sitä, miten palaute on otettu huomioon esityksen jatkovalmistelussa.

Arviointineuvosto kiinnittää huomiota siihen, että nykyinen vapaaehtoinen eläkevakuutusjärjestelmä on aiemmin tehtyjen säädösmuutosten myötä monimutkainen kokonaisuus. Ehdotettu säädösmuutos lisänee monimutkaisuutta entisestään, mikä voi lisätä esityksen kustannuksia yrityksille. Esityksessä tulisi punnita esityksen hyötyjä ja kustannuksia kokonaisuutena sekä verrata niitä siihen tilanteeseen, että mitään muutoksia ei tehtäisi.

Esitysluonnoksessa ei ole kansainvälistä vertailua eri maiden lainsäädännöstä ja kansainvälisistä ratkaisuista eläkesäästämiseen liittyen. **Arviointineuvosto pitää ymmärrettävänä** tätä ratkaisua, mikäli eläkesäästämiseen liittyvät järjestelmät ja niiden verotus ovat hyvin erilaisia maittain, jolloin vertailun tekeminen ei ole mielekästä.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

2.2.1 Vaikutukset kotitalouksien asemaan

Esitysluonnoksessa on erilaisia taulukoita ja kuvioita, joissa on kuvattu vapaaehtoisen eläkevakuutuksen ja pitkäaikaissäästämissopimuksen maksujen verovähennyksen poistamisen vaikutuksia verovelvollisille. Vaikutuksia on esitetty tuloluokittain, tulodesiileittäin, tulonsaajaryhmittäin, alueittain ja ikäryhmittäin.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksen perusteella saa kattavan käsityksen verovähennyksen poistamisen vaikutuksista verovelvollisille. Kuvauksen perusteella käy ilmi muutoksen mittakaava ja millaisiin verovelvollisiin muutos kohdistuu eniten.

2.2.2 Vaikutukset yrityksiin

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on tunnistettu keskeiset kohderyhmät, joihin verovähennysoikeuden poistamisella olisi vaikutusta.

Esitysluonnoksen mukaan eläkevakuutuksen ja pitkäaikaissäästämissopimusten maksuja maksaneet voivat jatkossa siirtyä säästämään toiseen sijoitustuotteeseen tai käyttää maksuista säästyneet varat kulutukseen. Tämä aiheuttaisi henkivakuutusyhtiöille haasteen tarjota asiakkaille korvaavia tuotteita, joiden avulla ne voisivat säilyttää asiakaskuntansa. Lisäksi verovähennyskelpoisuuden poistamisesta aiheutuu yrityksille tarvetta tiedottaa asiakkaita lakimuutoksesta ja sen vaikutuksista. **Arviointineuvosto katsoo**, että esityksessä on tunnistettu olennaisia yritysvaikutuksia.

Esitysluonnoksessa on annettu arvio yrityksille aiheutuvasta hallinnollisesta taakasta, jos noin puolet alle 5 000 euron säästövaroja omistavista verovelvollisista nostaisi säästönsä kerralla. Tästä aiheutuisi yrityksille 2,5 miljoonan euron kokonaiskustannukset kahden vuoden aikana. Arvio on laskettu työ- ja elinkeinoministeriön sääntelytaakkalaskurin avulla. **Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä**, että arvion tekemisessä on hyödynnetty sääntelytaakkalaskuria.

Arviointineuvosto tuo esille, että esitysluonnoksen perusteella vapaaehtoisia eläkevakuutuksia on yhteensä noin 420 000 henkilöllä. Yksilöllisiin eläkevakuutuksiin ja pitkäaikaissäästämissopimuksiin on tehty useita säädösmuutoksia 2000-luvulla. Jo aiemmin tehdyt ja nyt ehdotettavat muutokset voivat tehdä järjestelmästä entistä monimutkaisemman, mikä voi aiheuttaa yrityksille lisätyötä esimerkiksi tietojärjestelmien päivittämiseksi. Esitysluonnoksessa tulisi antaa jokin suuntaa antava euromääräinen arvio muutoksen aiheuttamista kokonaiskustannuksista yrityksille.

2.2.3 Vaikutukset julkiseen talouteen

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksesta saa käsityksen vaikutuksista julkiseen talouteen. Määrällisiä vaikutuksia on arvioitu niin valtiolle, kunnille, seurakunnille kuin Kelalle.

2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Esitysluonnoksessa on arvioitu vaikutuksia työllisyyteen SISU-mikrosimulointimallilla. Myös vaikutuksia eri sukupuolille on tuotu esille. **Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä**, että näitä vaikutuksia on kuvattu tiiviisti ja informatiivisesti.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on tuotu esiin keskeiset viranomaisvaikutukset ja arvioitu säädösmuutoksesta aiheutuvia kustannuksia.

Arviointineuvosto katsoo, että esityksessä tulisi tuoda esille, onko esityksellä perusoikeusvaikutuksia, ja mihin ihmisryhmiin ne mahdollisesti kohdentuisivat.

3. Lainsäädännön arviointineuvoston lausuma

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu tuloverolain sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta koskevasta hallituksen esityksestä (hankenumero: VM083:00/2024), jonka valtiovarainministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 5.2.2025. Lausunto on julkinen.

Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitysluonnosta täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

Helsingissä 17. helmikuuta 2025

Leila Kostainen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Meri Virolainen

Arviointineuvos, lainsäädännön arviointineuvoston pääsihteeri

Yhteystiedot:

Valtioneuvoston kanslia
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
valtioneuvosto.fi
p. 0295 16001

Liite 1 Arviointineuvoston käyttämät standardilausumat

5. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää kiitettävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäysehdotuksia hallituksen esitysluonnokseen.

4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitysluonnosta täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa tyydyttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa välttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Hallituksen esitysluonnoksessa on olennaisia puutteita ja esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnoksen puutteet ovat niin merkittäviä, ettei esitysluonnos täytä lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimuksia. Hallituksen esitysluonnoksen pohjalta ei pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuksien korjaamista on vakavasti harkittava, voiko hallituksen esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi.*

* Viimeinen virke jätetään pois niissä tilanteissa, kun esitystä ei käytännössä voida vetää pois.